

کتابخانه
ایمان
و
عقل

سلام

فخر انقلاب اسلامی لرزی باد
و نه بر

زندگی از منظر سوره «الرحمن»:

جلسه هفتم – بهمن ماه ۱۳۹۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَلَّمَ الْقُرْآنَ (۲)
الرَّحْمَنُ (۱)

رحمان * قرآنِ خودش را آموخت و آن را « تفهیم » کرد و « جاری » ساخت.

یک از اهدافِ این سوره،

« معرفی **آلاءِ الهی** » است،

لذا قرآن به عنوانِ « **عظیم‌ترین** » آلاءِ الهی،

« **مقدم** » بر « سایرِ آلاء » معرفی شده است.

الرَّحْمَنُ (۱)

عَلَّمَ الْقُرْآنَ (۲)

خَلَقَ الْإِنْسَانَ (۳)

رحمان * قرآن خودش را آموخت و آن را « تفهیم » کرد و « جاری » ساخت.

و^۸ « انسان » را (به عنوان آخرین مخلوق خود و لایق حمل قرآن)، پدید آورد.

پس تمامِ اعضاء و اجزاء انسان،

سرشار از « **رحمت** و **محبت** و **عشق** » الهی است.

و « **پیدایش** انسان »،

بر « **مبنای قرآن** » و « **مطابق** با عظمتِ **قرآن** »

و برای « **ظهور** » قرآن است.

از «پیدایشِ حضرتِ آدم»،

تا «بعثِ حضرتِ خاتم» صلی الله علیه و آله،

تمام انبیاء و رسولان الهی کوشیدند

تا بشر را به حدّی از «بلوغ» برسانند

که لایقِ «نزولِ قرآن» شود.

آیہ چہارم:

عَلَّمَ الْقُرْآنَ (۲)
 خَلَقَ الْإِنْسَانَ (۳)
 الرَّحْمَنُ (۱)
 عَلَّمَهُ الْبَيَانَ (۴)

الرحمن * قرآن را آموخت * انسان را پدید آورد *
 و (قدرت) روشنگری (خود) را به او آموخت.

یکی دیگر از جلوه‌هایِ «**رحمانیت**»،

تعلیمِ «**بیان**» به انسان است.

و قدرتِ «**بیان**»،

«**دومین آلاء الهی**» است.

« عَلَّمَهُ الْبَيَانَ » یعنی چه؟

عَلَمَهُ الْبَيَانُ يَعْنِي:

« بَيَان » را به انسان، « تفهيم » نمود.

او را در « روشنگري ابهامات، توانا » کرد.

هنر « تبين » را در او « متجلی » ساخت.

« آفرینشِ انسان »،

در میان دو « تعلیم » قرار دارد:

عَلَّمَ الْقُرْآنَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ * عَلَّمَهُ الْبَيَانَ

آیا با تعلیم بیان، انسان از «نبوّت» بی‌نیاز شد؟

خیر، زیرا خداوند می فرماید:

... وَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ « **لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ** » مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ ...

(نحل/۴۴)

... و ما این ذکر را بر تو فرو فرستادیم تا « تو » برای مردم

آنچه برایشان فرو فرستاده شده را « بیان و روشن » کنی.

با تبیین « **رسول** »، بیان انسان، « **ظهور** » یافت.

با « **بعثت** حضرت **خاتم** أنبياء » صلى الله عليه و آله،

قدرتِ « **بیان** » بشر

به اوج شکوفایی و فعلیتِ خود رسید

به حدّی که امروز بسیاری از مؤمنین،

مثلِ أنبياء الهی، « **مبین** **حق** » شده‌اند.

« بیان » چیست؟

« **بیان** »، توانایی خاصِ انسان در:

« کلام و سخن گفتن، روشنگری، ابهام زدایی و شفافیت »،

و « از بین بردن شک و تردید » است،

که با زبان یا با قلم یا با چهره و یا با وسائل دیگر

از ضمیر و باطنِ هر چیزی، « **پرده‌برداری** » می‌کند.

خداوند ابزار « **بیان** » و « سخن گفتن » را
به انسان آموخت تا آنچه در دل دارد را آشکار کند
و بدونِ « وراجی » به دیگران بفهماند که چه می‌گوید.
لذا انسان می‌تواند با حروف و الفاظ، **کلمه** بسازد
و با ظرفِ کلمات، **معانی** مورد نظرش را منتقل کند.

« قدرت بیان و سخن گفتن »،

« هدیهٔ بسیار ارزشمندِ الهی » به انسان است،

قطعا اگر به انسان « تعلیمِ کلام و بیان » نمی‌شد

هیچ فرقی با « حیوان » نداشت

و زندگیش، « بی‌معنا، جامد، راکد و مُبهم » بود.

« بیان »

« انتشارِ نورِ حق » است،

و « جریانی زنده » است که:

« ربطِ » موجودِ میان بخش‌های متنوعِ وجود را

« روشن » و شفاف می‌کند.

« **بیان** »، گاه « **قدرتِ ایجاد کردن** » دارد:

پس اگر بگویند: « **کُن** »، « نمایان می‌شود. »

« **بیان** »، گاه « **قدرتِ دگرگونی** » دارد،

مانند « **عصا** » ی حضرت موسی علیه السلام که مار شد.

« **بیان** »، گاه « **تقویت کننده** » است:

... زَادَهُمْ هُدًى ... (محمد/۱۷) ... فَزَادَهُمْ إِيمَانًا (آل عمران/۱۷۳)

پس « **عَلَّمَهُ الْبَيَانُ** »،

منظور « حرف زدنیهای تکراری و معمولی »

و غالبا « لغو و بیهوده و عاداتی و مخرب » نیست.

بلکه آن بیانِ تعلیمی الهی،

« **بیدارکننده و نورانی و برای زندگی** » است.

انسانی که « **بیان** » دارد،

« **با حال** » و در مسیر « **أحسن الحال** » است.

یعنی: « هر روزش »

بهتر، روشن‌تر، واضح‌تر، شفاف‌تر، زلال‌تر، منطقی‌تر

و برهان و حجتش، « **بیشتر** از دیروز » اوست.

اما « **بهیمه** »، هر روزش، « **مثلِ** دیروز و تکراری » است.

نقشِ «والدین» چیست؟

از مأموریت‌ها و «**توفیقات**» والدین

اینست که:

قدرتِ «**بیان**» بالقوهٔ کودکان خود را

«**شکوفه**» می‌کنند.

« بیان » در قرآن:

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ **يُبَيِّنُ** **لَنَا** مَا لَوْنُهَا (بقره/٧٠)

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ **آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ** ... (بقره/٩٩)

... وَكُلُوا وَاشْرَبُوا **حَتَّىٰ يَبَيِّنَ** **لَكُمْ**

الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ... (بقره/١٨٧)

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَ مَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ (آل عمران/١٣٨)

«**روشنی**» بیان، از تفکر و تعقل است
پس برای افراد بی‌اعتنا به فکر و عقل،
هیچ چیز زندگی، «**روشن**» نیست:

انْظُرْ كَيْفَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَ كَفَىٰ بِهِ **إِثْمًا مُّبِينًا** (نساء/ ٥٠)

... إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ **عَدُوًّا مُّبِينًا** (نساء/ ١٠١)

... وَ مَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ **خُسْرَانًا مُّبِينًا** (نساء/ ١١٩)

... أَ تُرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ **سُلْطَانًا مُّبِينًا** (نساء/ ١٤٤)

... إِنِّي أَرَاكَ وَ قَوْمَكَ فِي **ضَلَالٍ مُبِينٍ** (أنعام/ ٧٤)

... لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا **سِحْرٌ مُبِينٌ** (أنعام/ ٧)

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ **خَصِيمٌ مُبِينٌ** (نحل/ ٤)

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ **نُورًا مُّبِينًا** (نساء/١٧٤)

... قَدْ جَاءَكُمْ مِّنَ اللَّهِ نُورٌ وَ **كِتَابٌ مُّبِينٌ** (مائده/١٥)

... فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا **الْبَلَاغُ الْمُبِينُ** (مائده/٩٢)

مَنْ يُصْرِفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ وَ ذَلِكَ **الْفَوْزُ الْمُبِينُ** (أنعام/١٦)

فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ **تُعْبَانُ مُبِينٌ** (أعراف/١٠٧)

وَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِّنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا **نَذِيرٌ مُّبِينٌ** (أعراف/١٨٤)

الر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَ **قُرْآنٍ مُّبِينٍ** (حجر/١)

هر « یانی » عهد آفرین است:

... وَ يُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ (بقره/۲۲۱)

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ (بقره/۲۴۲)

... كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ (بقره/۲۶۶)

كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ (آل عمران/۱۰۳)

... كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (مائده/۱۸۹)

... كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ (بقره/۱۸۷)

افرادی که «**پُر حرفی**» دارند اما
«**بیان**» ندارند، «**أبکم**» هستند:

صُمُّ **بُكْمٌ** عُمَىٰ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ (بقره/١٨)

... لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءً وَ نِدَاءً صُمُّ **بُكْمٌ** عُمَىٰ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ

(بقره/١٧١)

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّ وَ **بُكْمٌ** فِي الظُّلُمَاتِ ... (أنعام/٣٩)

إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الصُّمُّ **بُكْمٌ** الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ (أنفال/٢٢)

... وَ نَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمْيًا وَ **بُكْمًا** وَ صُمًّا ...

(إسراء/٩٧)

خدایا :

« کلام » ما را « بیان »

و « بیانِ » ما را « روشن و مفید » قرار ده

و در ظهور آخرین حجتت ما را سهیم کن.

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى رَسُولِكَ مُحَمَّدٍ